

Nazwa działania:

**Wspieranie
urzędników
śledczych OLAF-u
podczas kontroli na
miejscu**

Model 10 kroków

Kategoria działania:

- Środki zwalczania nadużyć finansowych
- Kontrole na miejscu
- Wspieranie urzędników śledczych OLAF-u

Osoba
wyznaczona
do kontaktów:

- AFCOS Bułgaria
- www.afcos.bg
- afcos@mvr.bg

Państwo:

Bułgaria

Zwalczane rodzaje ryzyka nadużyć finansowych

- Konflikt interesów
- Unikanie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego lub manipulowanie nimi
- Podwójne finansowanie
- Zmowa
- Manipulacja kosztami projektu
- **Inne – mające zastosowanie do wszystkich rodzajów ryzyka nadużyć finansowych**

Kontekst i cele

W rozporządzeniu nr 2185/96 w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję Europejską (KE) w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami na organy krajowe nałożono obowiązek udzielenia KE, w szczególności Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), odpowiednie go wsparcia na terenie danego kraju podczas kontroli na miejscu.

Każde państwo członkowskie UE przyjęło swoje własne podejście do wdrażania rozporządzenia. W rezultacie niektóre państwa członkowskie UE szukają przykładów dobrych modeli współpracy w celu ich dostosowania w ramach swoich przepisów.

Celem tego działania jest wprowadzenie bułgarskiego modelu 10 kroków pomocy urzędnikom śledczym OLAF-u podczas prowadzenia kontroli na miejscu na terytorium kraju, zgodnie z rozporządzeniem nr 2185/96.

Opis działania

W art. 4 rozporządzenia nr 2185/96 przewidziano prawo państwa członkowskiego do uczestnictwa w kontroli na miejscu prowadzonej na jego terytorium. Zwiększa to szanse na skuteczne wspieranie OLAF-u w toku przygotowań do kontroli, w jej trakcie i w celu jej zakończenia.

Na potrzeby uczestnictwa w działaniu wszystkie państwa członkowskie wyznaczyły odpowiednią służbę („jednostkę koordynującą zwalczanie nadużyć finansowych”, AFCOS), aby ułatwić skuteczną współpracę i wymianę informacji, w tym informacji o charakterze operacyjnym, z OLAF-em. AFCOS jest właściwym organem, który udziela wsparcia – samodzielnie albo kontaktując się z innymi właściwymi organami.

Bułgarska jednostka ds. zwalczania nadużyć finansowych (AFCOS Bułgaria) wdrożyła model 10 kroków mający na celu wspieranie urzędników śledczych OLAF-u podczas kontroli na miejscu prowadzonych na terytorium Bułgarii. Kroki te opisano poniżej:

Krok 1 (Dalsze) gromadzenie informacji

Przed rozpoczęciem kontroli na miejscu OLAF zawsze wysyła zawiadomienie dotyczące jej przedmiotu, celu i podstawy prawnej. Przeprowadza ją przedsiębiorca zgodnie z **rozporządzeniem nr 2988/95 w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich**. Celem kontroli na miejscu jest dostarczenie dowodów na potrzeby dochodzenia OLAF-u.

Aby przygotować się na taką kontrolę, w pierwszej kolejności AFCOS (lub w przypadku innego państwa członkowskiego – wyznaczony właściwy organ) sprawdza swoje własne bazy danych zawierające informacje. Celem jest uzyskanie jak największej ilości informacji na temat danego przedsiębiorcy, aby sprawdzić, czy w przeszłości kierowano pod jego adresem zarzuty, czy w odniesieniu do tego podmiotu zarejestrowano przypadki nieprawidłowości lub nadużyć finansowych oraz czy prowadzono kontrole prokuratorskie lub postępowania przygotowawcze. W przypadku Bułgarii AFCOS korzysta z systemów informacyjnych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w celu gromadzenia informacji na temat zaangażowanych osób (nazwiska i adresy), które reprezentują przedsiębiorców, zgodnie z zasadami ochrony danych osobowych (RODO). Wykorzystuje także wszystkie dostępne publiczne bazy danych, np. rejestr handlowy. Jeżeli zajdzie taka potrzeba, AFCOS z wyprzedzeniem odwiedza siedzibę przedsiębiorcy, aby potwierdzić, że zebrane informacje oraz zarejestrowany adres są prawidłowe.

Krok 2 Angażowanie uczestników

W zależności od zakresu kontroli, różne organy krajowe mogą brać udział według swoich kompetencji. AFCOS informuje te właściwe organy z wyprzedzeniem, aby zapewnić sobie ich wsparcie w razie potrzeby. Zawiadomienie takie może otrzymać prokuratura – w celu zagwarantowania jej udziału w sprawie dotyczącej przestępstwa – lub Agencja Kontroli Finansów Publicznych, która jest upoważniona do podjęcia działań w przypadku odmowy współpracy przez przedsiębiorcę. Oprócz organów krajowych powiadamiane są również lokalne organy policyjne, na wypadek gdyby potrzebna była ich pomoc.

Krok 3 Aktualizacja informacji na temat postępowania przygotowawczego oraz kontroli w kontekście ścigania przestępstw

Zgromadzone w kroku 1 informacje są na tym etapie aktualizowane, aby uwzględnić wszelkie nowe dane dotyczące statusu kontroli w kontekście ścigania przestępstw i postępowania przygotowawczego. Kontrola na miejscu może mieć wpływ na dochodzenie, dlatego AFCOS może potrzebować zgody prokuratora nadzorującego na zbieranie tych dodatkowych informacji.

Krok 4 Przygotowanie wywiadu

Aby umożliwić przedsiębiorcy przedstawienie swojej opinii oraz uzyskać informacje istotne dla sprawy, planuje się wywiad z tym podmiotem. AFCOS z wyprzedzeniem kieruje powiadomienie do podmiotu

gospodarczego, określając datę, miejsce i język wywiadu, możliwość obecności prawnika oraz wymagane dokumenty, które przedsiębiorca powinien przedłożyć. Wywiad można przygotować we współpracy z instytucją zarządzającą lub instytucją pośredniczącą odpowiadającą za finansowanie projektu.

Krok 5 Plan kontroli na miejscu

Każdy etap kontroli na miejscu jest szczegółowo zaplanowany i uwzględniony w wewnętrznym dokumencie zwanym „Planem kontroli na miejscu”, który odpowiada planowi OLAF-u. O planie tym informuje się wewnątrz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Krok 6 Spotkanie robocze organów

Tuż przed rozpoczęciem samej kontroli zespół śledczy OLAF-u odbywa spotkanie z przedstawicielami AFCOS odpowiedzialnymi za udzielenie im wsparcia, zgodnie z rozporządzeniem nr 2185/96. Na tym etapie AFCOS przedstawia i omawia poczynione przygotowania, pozyskane informacje oraz plan kontroli na miejscu. Jeżeli zajdzie potrzeba, w spotkaniu takim uczestniczą również przedstawiciele innych organów.

Krok 7 Rozpoczęcie kontroli na miejscu Logistyka

AFCOS dba o logistykę, która jest niezbędna do sprawnego zorganizowania kontroli na miejscu, w tym transport, możliwości informatyczne, usługi tłumaczeniowe i wszelkie materiały niezbędne do przeprowadzenia oceny. Eksperci AFCOS uczestniczą w zaplanowanych działaniach, zgodnie z art. 4 rozporządzenia nr 2185/96.

Krok 8 Główne działania w ramach kontroli na miejscu

W trakcie kontroli eksperci AFCOS są w stałym kontakcie z Agencją ds. Kontroli Finansów Publicznych, prokuraturą, policją kryminalną i lokalną w celu szybkiego reagowania na przypadki odmowy ze strony przedsiębiorcy lub próby utrudniania kontroli. Ekspert AFCOS upoważniony do uzyskania dostępu do informacji z systemów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych udziela bezpośredniego wsparcia zespołowi śledczemu. Na tym etapie kontroli można zbierać wszystkie rodzaje informacji, w tym dane komputerowe, dokumenty budżetowe i księgowość, dokumentację projektu, oraz prowadzić kontrole bezpośrednie dotyczące charakteru oraz ilości towarów.

Krok 9 Uczestnictwo w kontroli na miejscu. Zakończenie kontroli na miejscu

Eksperci AFCOS czynnie uczestniczą w kontroli na miejscu, zgodnie z art. 4 rozporządzenia nr 2185/96. Podpisują sprawozdania sporządzone przez urzędników śledczych OLAF-u. Przedstawiciele organu krajowego odpowiedzialnego za zarządzanie funduszami UE również biorą czynny udział w kontroli i podpisują sprawozdania OLAF-u. Kontrola na miejscu kończy się po zebraniu wszystkich dowodów, zgodnie z prawem krajowym i europejskim, oraz po opracowaniu i podpisaniu całej dokumentacji (m.in. protokołów ustaleń, oświadczeń osób itp.).

Krok 10 Analiza końcowa i informacja zwrotna

Po zakończeniu kontroli na miejscu odbywa się spotkanie zespołu śledczego OLAF-u i przedstawicieli AFCOS, podczas którego przedstawiane są wyniki. Eksperci omawiają rezultaty kontroli na miejscu, ewentualne przeszkody i możliwości w zakresie poprawy.

Unikalne cechy

Działanie to charakteryzuje się ustrukturyzowanym podejściem do udzielenia urzędnikom śledczym OLAF-u wsparcia podczas kontroli na miejscu, zgodnie z rozporządzeniem nr 2185/96. Wyróżnia się ono spośród podobnych działań swoją skutecznością w zapewnianiu pomocy od momentu wysłania przez urzędników śledczych OLAF-u zawiadomienia o planowanej kontroli na miejscu, przez włączenie organów krajowych, aż do zakończenia kontroli na miejscu. Z rocznych sprawozdań AFCOS sporządzonych na przestrzeni 10 lat w kraju opracowania tego działania wynika, że niemal 100% kontroli na miejscu przeprowadzono w sposób zadowalający.

Wyniki

Model ten podano jako dobry przykład na szczeblu krajowym i unijnym, ponieważ zapewnia przewidywalne i ustrukturyzowane podejście ukierunkowane na pozytywny wynik – skuteczne wsparcie urzędników śledczych OLAF-u na terytorium państwa członkowskiego, w którym planowane jest przeprowadzenie kontroli na miejscu. Rezultatem jest przeprowadzona z powodzeniem kontrola na miejscu poparta dowodami, oświadczeniami osób, odpowiednią dokumentacją oraz wszelkimi innymi niezbędnymi danymi.

Główne czynniki sukcesu

Nie są potrzebne żadne szczególne wymagania, ponieważ każde państwo członkowskie jest zobowiązane do zapewnienia wsparcia urzędnikom śledczym OLAF-u zgodnie z rozporządzeniem nr 2185/96 oraz do wyznaczenia właściwej służby w celu ułatwienia skutecznej współpracy i wymiany informacji z OLAF-em zgodnie z art. 11 **rozporządzenia 883/2013** z dnia 11 września 2013 r. **Rozporządzenie nr 883/2013** dotyczy dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchyla rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999. Zgodnie z zaleceniami Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, aby AFCOS działała jak najskuteczniej, należy ją ustanowić, przyznając jej z możliwie najszerszy zakres funkcji.

Napotkane wyzwania i wyciągnięte wnioski

Dotychczas nie zidentyfikowano żadnych konkretnych wyzwań związanych z realizacją tego działania.

Potencjał w zakresie możliwości przenoszenia

Tę dobrą praktykę można zdecydowanie stosować w szerszym kontekście, który ograniczają jedynie uprawnienia właściwych organów na szczeblu krajowym odpowiadających za wspieranie urzędników śledczych OLAF-u, zgodnie z rozporządzeniem nr 2185/96.